

PROJE TEKNİĞİ DERSİ

Ders 2- Tasarım öğeleri

Öğr.Gör. Hande ASLAN

Ankara Üniversitesi Kalecik Meslek Yüksekokulu

Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı

Tasarım yapılırken, tasarım yapılan alanın özelliklerine göre belirli tasarım kriterleri göz önüne alınarak ideal çevre düzenleme çalışmaları oluşturulur. Bu kriterler tasarım ilke ve öğeleridir (Yılmaz ve Yılmaz, 2004).

Tasarım öğeleri

- Çizgi
- Doku
- Şekil-form
- Ölçü
- Aralık
- Renk
- Işık-gölge
- Vurgu
- Dizi
- Hareket

Tasarım ilkeleri

- Tekrar-ritim
- Aralıklı tekrar
- Denge
- Zıtlık
- Uyumlaştırma
- Egemenlik
- Birlik
- Uygunluk
- Hiyerarşi (Koram)
- Tamamlık

Peyzaj tasarım projeleri hazırlanırken; renk, doku, zıtlık, uygunluk, tekrar, vurgu vb. ön planda olup; tasarımda amaç, estetik mekanlar yaratırken fonksiyonel çözümler üretmektir.

Bahsi geçen bu tasarım ilke ve öğeleri tasarımcının bilgi birikimi ve deneyimi sonucu belli bir dizin içerisinde çizim sırasında ortaya konulur (Yılmaz ve Yılmaz, 2004).

TASARIM ÖĞELERİ

- *çizgi*

Tüm tasarım oluşumlarının temelidir. Peyzaj tasarımında bütün fikirler bir proje düzeni içerisinde çizgilerle ifade edilmektedir. Peyzaj düzenlemesi içerisinde oluşturulacak her bir unsur proje içerisinde çizgilerin şekillenmesiyle belirtilir. Çizgilerin türü ve kalınlığı projedeki unsurun algılanmasını da değiştirir.

- **ŞEKİL-FORM**

Projedeki her bir unsurun kendi içinde oluşturduğu ve peyzaj içerisinde kendini ifade ettiği biçimdir. Bu biçim bir mekan, ağaç, yol hattı, donatılar v.b. öğelerin her biri veya hepsi olabilir. Burada önemli olan formların insanlar üzerinde uyandırdığı etkidir. Her form ayrı bir ifade gücüne sahiptir. Daireler oval şekiller bir bütünlük hissi uyandırır. Kareler dikdörtgenler matematiksel kesinlik hissi verirler.

- **ÖLÇÜ**

Ölçü algılaması mekanlar arası karşılaştırmaya bağlı olarak yapılır. Mekanda ölçü birimi insandır. Ölçü tasarımda fonksiyonel kullanım açısından denge elemanı olarak ele alınır.

- **ARALIK**

Peyzaj çalışmalarındaki mekanların yada mekânsal elemanların birbiriyle olan ilişkilerini ortaya koyar. Burada mesafe ön plandadır. Birbirlerine yakın olan unsurlar, birbirleriyle daha çok ilişkilendirilir. Mesafe arttıkça ilişki de azalır.

- ***DOKU***

Objelerin görülebilen veya dokunulabilen yüzey ortamı dokuyu oluşturur. Sık dokulu- Seyrek dokulu-Geçirgen dokulu-Yumuşak dokulu vs. olabilir. Doku cansız materyal gibi canlı materyalde de önemli olan bir tasarım öğesidir. Dokularda sıklık ve yoğunluk objelerin algılanışına doğrudan etkili bir unsurdur.

- **RENK**

Peyzaj uygulamasında mekânsal algıyı etkiler. Kullanılan öğelerin yakın veya uzak olması yada dikkat çekici olması durumunu ortaya çıkarır.

- ***IŞIK-GÖLGE***

Mekânın ışıklı ya da ışıksız oluşuna göre objeler farklı etkilere sahiptirler. Işık ve gölge ilgiyi arttırır, tasarıma rahatlık ve sükûnet sağlar, derinlik verir.

- **VURGU**

Mekan içinde dikkatleri bir alana yada bir objeye çekmek için kullanılan bir tasarım ögesidir. Zıt renklerin kullanılması, çizgi yönleri, ışık değişimi, mekân ilişkileri veya materyal değişimleri ve doku özellikleri ile tasarımda vurgu ortaya konabilir.

- *Dizi*

Tasarımın içinde bir noktadan başlayan hareket ve onun çevresindeki objeler, bir mantık zinciri üzerinde akış göstermeli ve bir sonuca ulaşmalıdır.

- ***HAREKET***

Peyzaj tasarımımda her aktivite, başlangıcı ve sonu olan hareketi ifade eder. Bu bir mekanın oluşumunu veya alanlara ulaşımının ifadesi olabilir.

KAYNAKLAR

Uzun, G. 1998. Temel Tasarım. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, 196. Adana.

Yılmaz, H., Yılmaz, S., 2004. Peyzaj Mimarlığında Tasarım Süreci ve Proje Örnekleri, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Yayınları, Yayın no: 218, Erzurum.